

Apie elektronines patyčias

Reikalingos priemonės: kompiuteris, projektorius ir garso kolonėlės, A4 formato lapai, rašikliai

1 užsiėmimo dalis

Pamokos pradžioje pristatome užsiėmimo temą, kad šiandien kalbėsime apie elektronines patyčias. Siekiant įtraukti visus dalyvius, klasę padaliname į darbo grupes po 5-6 mokinius bei duodame grupelėms užduotį aptarti:

- *Kas, jūsų manymu, yra elektroninės patyčios? Koku būdu internete gali būti tyčiojama?*
- *Kuo elektroninės patyčios skiriasi nuo patyčių, vykstančių „realiame gyvenime“?*

Pabaigus darbą grupelėse, paprašoma kiekvienos grupelės pristatyti savo atsakymus. Užsiėmimo vedantysis (mokytojas) grupelių pasisakymus apibendrina, paminėdamas esminius aspektus:

- Elektroninės patyčios – tai patyčios, vykstančios internete ar kitokioje virtualioje erdvėje, kai tyčiojama elektroniniais laiškais, žinutėmis, pokalbių svetainėse, socialiniuose tinkluose, o taip pat naudojant mobiliuosius telefonus.
- Elektroninių patyčių formos gali būti: įžeidinėjimai virtualioje erdvėje, šmeižimas internete, apsimitimas kitu asmeniu, įvairių su vaiku susijusių situacijų filmavimas ir įkėlimas bei platinimas internete ir t.t.
- Elektroninės patyčios, skirtingai nuo įprastų, gali vykti nenutrūkstamai (netgi saugiai būnant namuose, neįsijungiant kompiuterio, jos gali būti tęsiamos); patyčios gali plisti žaibišku greičiu ir jų stebėtojų auditorija kur kas platesnė (pavyzdžiui, jeigu patyčias klasėje mato 20 vaikų, tai patyčias socialiniame tinkle per trumpą laiką gali pamatyti keli šimtai).

Trumpai apžvelgus elektroninių patyčių ypatumus, pabaigai galima paklausti dalyvių: *Kaip manote, ką išgyvena, kaip jaučiasi žmogus, patiriantis elektronines patyčias? Kokios dar gali būti elektroninių patyčių pasekmės?*

Ši užsiėmimo dalis užbaigiama, apibendrinant moksleivių išsakytus pastebėjimus apie patyčių pasekmes.

2 užsiėmimo dalis

Antra užsiėmimo dalis pradedama klausimu bendroje grupėje. Vedantysis mokinių pasiteirauja:

“Kas iš jūsų žino, kas yra sekstingas? Jeigu nežino, kaip manote, ką galėtų šis žodis reikšti?”

Jeigu mokiniai neatsako, netiksliai pasako žodžio „sekstingas“ reikšmę, paaiškinama: *“Sekstingas apibūdina elgesį, kai dalijamasi asmenine seksualine patirtimi, intymiais vaizdais, naudojantis technologijomis. Pavyzdžiui, kai telefonu išsiunčiama apsinuoginusio savęs nuotrauka.”*

Po paaiškinimo, kad toliau bus kalbama apie sekstingą, kuris dažnai glaudžiai susijęs su elektroninėmis patyčiomis, **parodomas video filmukas „Apie elektronines patyčias“** (jį galite rasti [„Vaikų linijos“ youtube.com kanale: https://www.youtube.com/watch?v=Bo1WgP-k54U](https://www.youtube.com/watch?v=Bo1WgP-k54U)).

Po filmuko peržiūros pasiteiraujama dalyvių apie įspūdžius, mintis, kurias sukėlė filmukas.

Padaliname klasę į grupes po 4-5 asmenis. Ir paprašome, kad mokiniai padiskutuotų grupelėse, atsakydami į klausimus. Rekomenduojama, kad savo atsakymus grupelės surašytų ant lapų, o vėliau pristatytų bendroje grupėje.

- *Kaip manote, kas skatina išsiųsti kažkam intymaus pobūdžio nuotraukas?*
- *Jeigu mes persiunčiame savo pažįstamo ar bendraamžio intymaus turinio nuotrauką kitam – ar elgiamės teisėtai? Ką turėtume daryti, gavę tokio pobūdžio nuotrauką ar žinutes iš kito?*
- *Kaip kiekvienas iš mūsų turėtume elgtis, kad į viešąją erdvę nepakliūtų intymaus pobūdžio nuotraukos ar kitokia itin privati informacija?*

Apibendrinant diskusiją, mokytojui svarbu būtų paminėti:

- Sekstingo situacijos dažnai veda prie elektroninių patyčių (gali išprovokuoti seksualinį priekabiavimą, išnaudojimą). Dėl įvairių priežasčių jaunuoliai, nepagalvodami apie pasekmes, paviešina savo ar persiunčia kito intymaus turinio nuotraukas. Siųsdami savo nuotraukas, kartais jie taip elgiasi, norėdami save parodyti, padaryti įspūdį, o persiųsdami kitų nuotraukas, kartais tą daro norėdami atkeršyti, išjuokti.
- Tokia sąvoka (reiškinys) kaip sekstingas mūsų šalies teisės aktuose neapibrėžta. Tačiau įstatymiškai yra draudžiama naudoti vaiko atvaizdą (nuotrauką) be jo ir jo tėvų sutikimo. Taip pat platinimas erotinio, pornografinio turinio informacijos pagal Lietuvos įstatymus yra neteisėtas.
- Asmeninė informacija neturėtų būti viešai prieinama internete. Svarbu turėti saugius privatumo nustatymus socialiniame tinkle. Prisiminti, kad internete galime skelbti ar siųsti kažkam tik tokią informaciją (ir nuotraukas), dėl kurios nebaisu, kad gali pamatyti tėvai arba mokytojai.

ŠALTINIS: “Vaikų linija”, bepatyciu.lt, 2017